JUSTIȚIA și SLUJITORII EI

ORGANIZAREA MINISTERULUI PUBLIC

de RADU MANOLESCU
Procuror la Curtea de Casație

upta pe care societatea o dă contra infracțiunii, rolul nerului public este covârșitor felul priceput și conștiincios care reprezentantul societăți îndeplinește datoria, de pildescoperirea și trimeterea în judecată a infractorilor, iar dă felului în care își susține acuzitorul, depinde, în mare măsură, soarta acțiunii penale în instanțelor, după cum tot destiința și capacitatea procurorului este condiționată exercitarea și temeinica motivare a căilor atac.

firesc ca, dată fiind importanța deosebită a ministerului public, posturile de procuror să fie atribuite elementelor celor mai capabile ale magistraturii și celor cu mai multă experiență. știută, celor cunoscuți prin integritatea caracterului, a spiritului democratic și cari se bucură de un deosebit prestigiu în magistratură.

dințarea acestor funcții trebue să însemneze pentru magistrat recunoașterea calităților mai de seamă din acelea care profesiunii de judecă

știm, însă, că realitatea cu totul alta în sânul magistraturii noastre: locurile cele puțin căutate sunt acele de membri ai Parchetelor. Este dă cei ce ocolesc aceste funcțiuni au și unele motive puternice în afară de nejustificata desconsiderare ce se dă de magistratul român justiției penale în raport cu celelalte domenii de activitate ale judecătorului și care ... credem, dintr'o greșită concepție a rolului magistratului în societate.

a îndeplini complexele sale atribuțiuni, procurorului îi trebue experiență, tact, o perfectă cunoaștere a legilor și o cunoaștere serioasă familiarizare cu științele auxiliare științei dreptului penal, dar mai ales trebue ca acest magistrat să fie un convins democrat, care să aibă misiune pentru funcțiunea ce îndeplinește și conștiința că acțiunea sa este un factor determinant în lupta dusă în contra elementelor periculoase liniștei și ordinei societății, a cărei apărare îi este încredințată.

De aceea societatea trebue să opună apărătorilor inculpaților la bară, ca și în celelalte împrejurări, elemente tot atât de bine pregătite și cu experiență, iar nu cum se întâmplă astăzi, când tainele dreptului aplicat se învață în postul, de atât de mare răspundere, de reprezentant al societății.

Pentru bunul mers al justiției penale, va trebui promovată o altă concepție în ceea ce privește importanța ministerului public. Totul trebue făcut pentru ca elemente de elită să se consacre carierei Parchetului. In deosebi, desemnarea primilor procurori și procurorilor șefi de Parchete are o precumpănitoare importanță, pentrucă de felul cum acești magistrați își vor îndeplini atribuțiunile lor, depinde însăși soarta justiției penale din județul respectiv.

Fiindcă spontaneitatea și ușurința de a pune concluziuni în instanță este absolut necesară, mai cu seamă în sistemul instanței unice de judecată, — când procesul penal are dezbateri ample, acuzarea și apărarea făcându-și în mod definitiv susținerile, — numai continuitatea în carieră, unită cu puterea de convingere, ne vor da procurori experimentați, cari vor lupta cu mai multă eficacitate pentru apărarea societății.

De aceea se impune specializarea membrilor ministerului public, cu posibilitatea de a înainta numai în Parchet. Curțile de apel ce au de judecat afacerile criminale, vor avea în acest fel procurori cu experiență și în măsură să facă față luptei judiciare care se dă cu mai multă amploare înaintea acestor instanțe, dată fiind gravitatea deosebită a acestor infracțiuni.

In Franța s'a simțit de mult inconvenientul lipsei de specializare a procurorilor, astfel că la Curțile de apel concluziunile ministerului public sunt susținute de avocați generali — juriști cu experiența barei — iar nu de procurorii de Curte, cari au în atribuțiile lor supravegherea exercitării acțiunii penale de către procurorii tribunalelor și redactarea recursurilor.

Știm că multor magistrați nu le convine specializarea. Judecătorul român se complace în cunoștințe cât mai generale și variate, dar fatal mai puțin aprofundate.

Trebue să recunoaștem, însă, că vremea noastră este epoca specializării. In barouri specializarea se practică de multă vreme, chiar și în barourile mai puțin importante din provincie.

Magistratura noastră trebue să se obișnuiască cu ideia specializării, fiindcă numai prin specializarea procurorilor se va restabili echilibrul între acuzare și apărare, când aceasta este ilustru reprezentată. Iar când apărarea este slab reprezentată, inculpatul nu are nimic de pierdut, având în față un procuror cu experiență, care nu va ezita să ceară achitarea, atunci când, în dosar, nu sunt suficiente probe de vinovăție.

Numai prin specializarea membrilor ministerului public se va realiza un Parchet care să aibă, în mod efectiv, inițiativa în conducerea procesului penal, iar nu cum se întâmplă astăzi, când această inițiativă aparține în mod exclusiv apărării, care dă lupta la bară atunci când îi convine.

Pentru ca instituția specializării să fie îmbrățișată cu căldură de magistrați, trebue să se acorde membrilor Parchetului tribunalelor, dreptul de a înainta în Parchetul Curții de apel, iar consilierii secțiunilor criminale să se aleagă, cu precădere, dintre procurorii Curții.

Procurorul general al Curții de apel să se desemneze dintre membri Parchetului. De asemenea, în Parchetul Curții de Casație, procurorii desemnați a pune concluziuni în fața secțiunii penale, să fie recrutați numai dintre membrii Parchetului general al Curților de apel.

In acest fel s'ar asigura o continuă ascensiune în carieră elementelor merituoase și specializate, iar justiția penală ar fi în câștig, fiind slujită numai de magistrați consacrați studiului problemelor penale.

PENTRU PERFECȚIONAREA CAZIERULUI JUDICIAR

de Dr. ION SAVA
Șeful Serviciului Central de Identificare Judiciară

Uzul certificatelor de cazier și-a găsit, în scurt timp dela înființarea „cazierului" un foarte întins teren de difuziune, în multe din împrejurările vieții, în care cetățenii sunt ținuți a-și dovedi onorabilitatea.

Se cere, de pildă prezentarea acestui act la: numirile în funcțiunile publice și la o bună parte din cele particulare, la prezentare la concursuri și examene, la înrolarea tinerilor cu termen redus, la contractarea căsătoriilor cu militari, la constituirea societăților anonime, la înscrierea firmelor comerciale etc.

Pentru obținerea acestor certificate, solicitatorii trebue să se prezinte la Biroul de cazier al celui mai apropiat tribunal, pentru îndeplinirea formalităților de identificare care — după cum se știe — constă în prezentarea actelor de legitimație și luarea impresiunilor digitale pe contrapagina cererii.

Această obligațiune, la îndămâna locuitorilor capitalelor de județ, devine costisitoare și impune deplasări, cu mari sacrificii de timp, pentru cei ai orașelor nereședințe de tribunal și, în deosebi pentru cei ai mediului rural.

Pentru remedierea acestei situațiuni, adânc păgubitoare pentru ultimele categorii de solicitatori, propunem o modificare a regulamentului pentru funcționarea cazierului judiciar, în sensul ca cererile de certificate de cazier să poată fi prezentate și judecătoriilor, care, după îndeplinirea formalităților arătate, ar urma să înainteze petițiile Birourilor de cazier ale tribunalelor în a căror circumscripție sunt născuți sau Serviciului Central de Identificare, atunci când aceștia sunt originari din afara granițelor țării. Aceste birouri, după efectuarea cercetărilor de rigoare, ar înainta certificatele întocmite, judecătoriilor la care au fost depuse cererile și care, la rându-le, le-ar înmâna persoanelor interesate.

Pentru realizarea practică a acestor măsuri, este necesar ca judecătoriile să fie puse în posesiunea materialelor indispensabile luării impresiunilor digitale în bune condițiuni, mijloace care fiind puțin costisitoare, s'ar putea procura din fondurile fiecărei instanțe. Este, însă, necesar ca un funcționar al fiecărei judecătorii să fie în prealabil instruit de către conducătorul Biroului de cazier dela tribunalul respectiv, asupra tehnicei imprimării amprentelor digitale.

In fine, cum Regulamentul nu prevede eliberarea de certificate decât numai persoanelor care se prezintă la Birou, se impune modificarea lui în sensul ca, prin deplasarea funcționarilor de la caziere, sau a funcționarilor specialiști dela autoritățile polițienești sau judecătorești, la fața locului, să se poată lua impresiunile digitale și celor bolnavi în spitale, chemați sub arme sau internați în lagăre, etc.

A se facilita întocmirea fișelor de cazier pentru cât mai mulți cetățeni, credem că este absolut necesar fiindcă identificarea infractorilor contribue la represiunea penală, după cum arătarea situației de nedelicvență ajută indivizii la valorificarea drepturilor lor cetățenești.

PROPUNERI DE LEGE FERENDA

II

de LIVIU TECLU
Magistrat-asistent Curtea de Casație

1. Judecarea recursurilor trebue simplificată, în sensul ca să nu se mai judece în ședință publică, cu chemarea părților și desbateri orale, decât divergențele și recursurile în neconstituționalitate. Celelalte recursuri în general să se judece în Camera de consiliu și fără citarea părților, numai după întâmpinările scrise înaintate de părți.

Judecata recursurilor, prin natura ei, nu necesită desbateri orale. Legate de cuprinsul dosarelor deja formate de cele două instanțe de fond, părțile nu mai au niciо inițiativă în instanța de casare, în fața căreia nu pot veni cu noui propuneri, ci pot face numai o critică a modului de judecată. Această critică se poate face perfect în scris, prin recurs și întâmpinare. In orice caz, introducerea unui sistem analog cu acela al camerei „des requêtes" franceză, desființată recent prin legea din 23 Iulie 1947, ar ușura mult activitatea Curții de Casație. Ințelegem un sistem analog, iar nu unul identic, fiindcă „la chambre des requêtes", așa cum a funcționat în Franța, avea unele neajunsuri.

Camera de Consiliu a Inaltei Curți de Casație, judecând în complet de 4 consilieri, fără citarea părților și desbateri orale, va putea să dea, cu o majoritate de 3 la 1, atât decizii de respingerea recursurilor, cât și de admitere și de casare, și numai în cazul împărțirii voturilor de 2 la 2, va trimite afacerea spre a fi judecată în complet de divergență, în ședință publică, cu citarea părților și desbateri orale. In felul acesta vor veni la judecata mai amplă și mai înceată și — să zicem — mai plină de garanții, a ședinței publice, numai recursurile care comportă discuțiuni mai mari, celelalte recursuri, în care evidența pledează pentru o grabnică soluțiune, fie de respingere, fie de admitere, terminându-se fără întârziere, în Camere de consiliu, printr'un sistem asemănător, dar mai bun decât cel al fostei Camere de requêtes franceză.

Este de remarcat și faptul că, la numărul de 4 consilieri poate rezulta divergență numai în caz de paritate de voturi, ceeace constitue un avantaj tehnic, iar majoritatea de 3 la 1 este o majoritate impunătoare. Completele de divergență pot fi formate din 7 consilieri, ca și completele normale de astăzi, iar împărțirea voturilor de 4 la 3, ar atrage dubla divergență și judecarea în Secțiuni Unite.

2. Dispozițiunile de fond ale dreptului nostru civil au și ele nevoie de simplificare. In primul rând, în materie de succesiune. Există subtilități și distincțiuni zadarnice, spre exemplu: clasa sezinarilor nu corespunde cu clasa rezervatarilor, ca în codul francez.

Apoi, după noua legiferare a dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor și al copilului natural recunoscut, materia succesiunii a rămas dislocată, astfel că trebue total refăcută. Se impune un sistem nou și simplu de moștenire care să lase de o parte ce este învechit și să pună de acord între ele diferitele norme care astăzi se contrazic și pentru rezolvarea cărora se cere o adevărată echilibristică juridică.

Un sistem simplu de succesiune, alcătuit din puține reguli, dar fundamentale, ar fi următorul:

In clasa II-a de moștenitori, ar găsi soțul supraviețuitor, care, în virtutea unei presumțiuni foarte reale de egalitate în muncă cu soțul defunct, ar moșteni jumătate din averea achiziționată de acesta, în timpul căsătoriei, dar nimic mai mult. Din averea pe care soțul defunct nu a achiziționat-o în timpul căsătoriei, precum și din averea provenită din donațiuni sau moșteniri, soțul supraviețuitor nu ar moșteni, pentrucă aci nu poate exista presumția de muncă comună. Averea care rămâne după retragerea drepturilor soțului supraviețuitor, ar trece la celelalte clase de moștenitori, în ordine succesivă și întotdeauna pentru partea rămasă nedistribuită.

In clasa I-a de moștenitori, ar fi descendenții de orice grad, cu aplicarea reprezentării.

In clasa III-a părinții, fiecare câte un sfert.

In clasa IV-a frații și surorile sau copiii lor prin reprezentare, pentru ce rămâne după satisfacerea drepturilor părinților.

In clasa V-a bunicii, fiecare câte un sfert.

In clasa VI-a unchii și mătușile sau copiii lor, prin reprezentare, pentru ce a rămas nedistribuit și maximum pentru un sfert.

In lipsă de aceste rudenii, moștenirea o culege Statul, precum ar culege și tot ceeace ar fi rămas nedistribuit prin sistemul de mai sus.

Moștenitorii din clasele I, II și III, adică soțul, descendenții și părinții ar urma — ca și astăzi — să fie sezinari, adică considerați dela lege ca fiind puși în posesiunea de drept a moștenirii din momentul morții defunctului și în acelaș timp fiind și rezervatari pentru jumătate din porțiunea lor legală, ceilalți moștenitori neputând exercita niciun drept aflat în moștenire, până la trimiterea lor prealabilă în posesiune, de către justiție.

Copilul natural legal recunoscut, ar urma să aibă întotdeauna jumătate din orice drept de succesiune ce i s'ar fi cuvenit, dacă ar fi fost copil legitim, deci nu numai din averea tatălui, cum dispune legea Nr. 445 din 1943 astăzi în vigoare.

Față de simplitatea regulei pusă aci pentru drepturile soțului supraviețuitor și față de temeiul logic ce l-am dat, al presumției de muncă comună și egală, principiu care este în acord, atât cu concepțiile sociale de astăzi cât și cu însăși realitatea faptelor, față de aceste considerațiuni, citind legea din 10 Iunie 1944, azi în vigoare, ni se pare că este complicată și plină de distincțiuni empirice.

3. In ce privește instituțiunea divorțului, marea anomalie constă în dificultățile pe care legiuitorul codului civil le-a așezat în calea divorțului prin consimțimânt mutual. Când ambii soți își dau seama că nu mai pot trăi împreună, ce rost are ca societatea să se opună?

Copiii să fie atribuiți de instanță ținând seama și de înțelegerea dintre părinți. Formalitățile divorțului prin consimțimântul mutual și în special consimțământul părinților și declarațiunile și termenele prevăzute de art. 264 c. civ., care, prin exagerarea lor au scos astăzi pur și simplu din uz, acest mod de despărțire legală, trebuesc revizuite și reduse la minimum. In orice caz, trebue făcută distincțiune între căsătoriile cu copii și cele fără copii, pentru acestea din urmă formalitățile putând fi cu deosebire simplificate.

4. Trebuesc apoi desființate complect convențiunile matrimoniale și regimul dotal, instituțiuni feudale, care nu fac decât să stânjenească libera circulațiune a bunurilor. Să nu mai existe decât averi parafernale: fiecare soț, stăpân deplin pe averea lui.

Ideia prezumției muciane, legată de regimul dotal, este și ea învechită. Astăzi soțul și soția — precum se știe — muncesc deopotrivă, încât, dacă se impune o prezumție de proprietate, ea este prezumția de egalitate, conform căreia, în lipsă de dovadă contrarie, orice achiziție făcută de un soț în timpul căsătoriei, este produsul egal al muncii ambilor soți.

5. Trecând la alt capitol al codului civil, cred că trebue legiferată răspunderea obiectivă, răspunderea pentru faptul lucrurilor sau cel puțin răspunderea pentru mașinile periculoase, pe care doctrina a creat-o, jurisprudența a admis-o, dar pe care legea se încăpățânează să o ignoreze. In această privință sunt de părere să nu se dea răspunderii obiective, ca temei, ideia de risc profesional, așa cum a decis Inalta Curte într'o decizie dată acum câțiva ani, ci să i se dea ca temei, în mod expres, ideia de culpă prezumată, care ideie se angrenează bine cu sistemul general al culpei și, prin aceasta, rezolvă cu mai multă ușurință problemele ce se ivesc în această materie.

Este natural că fiecare din aceste propuneri aparte comportă cercetări mai amănunțite, care să le învedereze pe larg temeiurile și limitele, însă pe care cadrul restrâns al spațiului ce-mi stă la dispoziție nu le permit acum. Aceste studii amănunțite se pot însă realiza pe rând, în cazul când ideile în sine ar fi găsite folositoare.

ABUZUL DE DREPT PROCESUAL

de MIHAI T. POPOVICI
Avocat

Aii procedurii civile în vigoare sedați de ideia drepturilor tute ale individului, nu putea concepe că exercițiul dreptului de a sta în judecată, trebue fie îngrădit între anumite are.

Pr ura civilă își deschide larg ile și lasă să fie folosită de cine ea și adeseori cum vrea. Acest ru nu trebue să mire pe nimeni atâta timp cât concepția exercițiului drepturilor este că „cine folosește de dreptul său, nu vată pe nimeni".

O asenea libertate anarhică nu a întârziat să-și arate urmările. ecătorii, dar mai ales avocații au cunoștință că multe chemări în judecată sau alte acte procedurale întrebuințate de împricinați sunt făcute, nu pentru a-și verifica în justiție drepturile lor, ci în cu totul alte scopuri.

Sunt proprietari cari cheamă în judecată pe chiriași prin acțiuni abusive, întemeiate în aparență pe diferite motive, dar care în realitate sunt menite a exaspera chiriași. Alții, creditori reclamă o sumă pe care au primit-o mai înainte, dar cari vor să ... mbe pe foștii lor datornici la ușile judecătoriilor și tribunalelor, numai pentru satisfacția de a-i enerva, sau a-i pune în cheltueli.

Alții, odată cu intentarea unei acțiuni mai mult sau mai puțin întemeiate, dau o publicitate cumic justificată cererii lor, intentează procese, tocmai fiindcă știu că ziarele — amatoare de senzațional — se grăbesc să facă publicitatea dorită, cu efect direct discreditarea celui chemat în judecată. Au fost copii naturali, cari, deși primeau pensiuni consistente dela părinții lor, la un moment dat au intentat procese de cercetarea paternii, tocmai în vederea scandalului răsunător și pregătirea ... jului final.

Au fost cazuri când, persoane care, deși își recunoșteau obligațiunile de a despăgubi pe cel vătămat și ofereau reparațiunea integrală a daunelor pretinse, s'au văzut chemate totuși în justiție.

Apoi împricinați cari introduc, cu bună știință, apeluri sau recursuri peste termenul legal, creditori cari sechestrează valori sau fonduri comerciale, sau indisponibilizează prin popriri, sume cu mult mai mari decât creanța.

Și în fine, părți cari se folosesc de așa zisele mijloace de apărare egale, puse de procedură la discreția lor, pentru a tergiversa soluționarea pricinei și deci ... rizarea dreptului reclamantului, sau pentru a susține un „război de uzură" cu rezultatul ... adversarului.

Intâmpinările la acțiune și apel, cererile reconvenționale, chemări în garanție, administrările probe în etape, amânările pentru lipsă de apărare, înscrierie în fals, excepțiunile și incidentele care duc la amânarea pronunțării, căile de atac și în cele din urmă, clasica cerere de suspendare a executării hotărârii definitive pe baza recursului declarat, nu sunt decât instrumente legale de rezistență la satisfacerea legitimă a dreptului pretins de reclamant.

Am enumerat câteva exemple caracteristice — deși practica zilnică scoate la iveală multe altele, fiindcă și ingeniozitatea omenească este nelimitată — pentru a arăta că, dacă autorii codului au crezut că este suficient a permite uzul de drepturi procesuale, fără a împiedica abuzul, faptele se revoltă contra codului — cum s'a exprimat cândva un jurist — și impun o reglementare a exercițiului dreptului de a recurge la justiție.

Este adevărat că în codul de procedură civilă există un text, art. 405, care sancționează cu amendă pe cel care cu „vădita rea credință" a prilejuit, printr'o contestație nefondată, efectuarea unei execuțiuni silite, iar legea judecătoriilor de ocoale în art. 93 al. II prevede, de asemenea, condamnarea la amendă „când pretențiunile părții au fost inveterat nedrepte". Dar aceste texte sunt insuficiente, fiindcă lasă de-oparte o sumedenie de alte abuzuri, când reaua credință sau nedreptatea nu sunt aparente.

In afară de aceste cazuri determinate, art. 138—147 pr. civ. și 57 al legii de accelerarea judecăților în vigoare, obligă partea pierzătoare în proces, la suportarea cheltuielilor de judecată încercate de câștigător. Dar pentru cine cunoaște parcimoniozitatea judecătorilor în acordarea acestor cheltueli, desigur că prevederea legală nu poate constitui o sancționare serioasă pentru procesibilii abuzivi.

Trebue căutată și legiferată, deci, o altă soluție, adică o sancționare mai eficace a abuzului de drept procesual. Dar mai întâi, este necesar să arătăm că între exemplele citate mai sus, sunt unele care reprezintă nu numai un simplu abuz de drept procesual, ci ceva mai mult.

Creditorul care cheamă în judecată pe debitorul care în realitate i-a plătit datoria, sau apelantul care a declarat apelul său după expirarea termenului legal, au intentat acțiune și au introdus apel, fără a avea un drept. Ei au comis nu un abuz de drept propriu zis, ci un fapt ilegal, care le angajează responsabilitatea.

Reclamantul însă care a intentat acțiunea nu atât pentru a intra în posesia dreptului său, cât pentru a discredita pe pârît, ca și pârîtul care s'a servit de mijloacele de apărare ce i le pune procedura la îndămână, pentru a întârzia realizarea dreptului pretins, sau pentru a determina renunțarea reclamantului la proces, comit un abuz de drept procesual.

Acțiunea și, în general, actul procedural exercitat fără drept, este un fapt grav, care trebue sancționat nu numai cu obligarea la desdăunări, ci și cu amendă severă și obligatorie — astfel cum fac, în parte, art. 405 pr. civ. și 93 al. II legea jud. oc. — fiindcă un asemenea fapt atinge ordinea publică. Precedentul legislativ existând, cred că o extindere generală a acestor dispoziții nu trebue să întârzie. Cunoscând consecințele pecuniare ale [illegible] lor temerare, procesibilii vor renunța, în bună măsură, la a mai aglomera condicile instanțelor, lăsând liber justiției timpul său prețios, pentru procesele serioase. Iar criteriul de a distinge acțiunea temerară de acea fundată pe un drept, îl va constitui, de sigur, hotărârea judecătorească definitivă, fiindcă „lucrul judecat este considerat ca fiind adevărul".

Când este vorba, însă, de abuzul de drept procesual propriu zis, adică atunci când chemarea în judecată, căile de atac, căile de execuție, mijloacele de apărare, etc., se fundează pe un drept, și numai exercițiul dreptului este abuziv, abătându-l dela scopul pentru care legea l-a recunoscut, situațiunea devine mai gingașă. Este greu a preciza când exercițiul s'a făcut abuziv și când legitim, fiindcă în aparență totdeauna apare ca legitim.

Unii juriști au propus un criteriu subiectiv. Ori de câte ori, spun aceștia, judecătorul va constata că actul procedural a fost efectuat cu intențiunea de a vătăma pe adversar, sau cu rea credință, sau în dorința de a vexa, actul este abuziv și va da loc la despăgubiri.

Criteriul acesta a fost criticat — și cu drept cuvânt — fiindcă intenția de vătămare este o stare sufletească sensibilă pentru un străin numai prin deducțiune.

Cum deducțiunea se fundează pe un act psihic necontrolabil cu exactitate, poate fi falsă și atunci poate da loc la arbitrar, punând pe judecător în situațiunea ca, stăruind în aflarea abuzului de drept, să săvârșească el însuși un abuz.

Criteriul obiectiv ne pare mai întemeiat. Exercițiul abuziv al dreptului, adică deturnarea lui dela scopul pentru care legea l-a creat, se traduce în fapt prin vătămarea altuia. Deci nu punctul inițial al activității procedurale va fi cercetat, ci finalul, rezultatul ei. Ori de câte ori acțiunea pornită și legal fundată, sau calea de atac promovată, sau în fine, mijloacele de apărare legal exercitate, vatămă interesele adversarului, exercițiul dreptului procesual s'a făcut în mod abuziv.

Acel care intenționează să ia calea justiției își asumă un risc care îi va obliga să devină foarte atent atunci când se servește de mijloacele pe care procedura i le pune la dispoziție; el va ști că dreptul de a acționa nu este absolut, ci limitat de condițiunea nevătămării altuia și că va răspunde de orice daună materială sau morală creată de activitatea sa judiciară.

Și pentru asigurarea acestei reguli, după cum în cazul întrebuințării actelor procedurale fără drept se impune condamnarea autorului, pe lângă despăgubiri și la plata obligatorie a unei amenzi, în cazul abuzului de drept procesual, procedura trebue să prevadă obligațiunea instanțelor de a pronunța, odată cu hotărârea asupra fondului și o justă reparațiune a daunelor materiale sau morale încercate de cel contra căruia abuzul s'a produs.

LĂMURIRI PENTRU APLICAREA LEGII SPECULEI ȘI SABOTAJULUI

Publicăm extrase din avizele Comisiunii pentru organizarea, coordonarea și aplicarea măsurilor pentru combaterea speculei ilicite și a sabotajului economic.

Aviz din 7 Noembrie 1947.

In cauzele de sabotaj născute din aplicarea legii nr. 330/946 pentru reglementarea raporturilor proprietari și chiriași, singurul organ în drept a sezisa instanța de sabotaj este magistratul delegat pe lângă Direcțiunea Generală a controlului economic sau pe lângă Serviciile județene de control economic, prin încheierea de trimetere în judecată.

Această soluție nu poate fi pusă în discuțiune, deoarece, pe de o parte, infracțiunile la legea chiriilor privesc și ele economia generală a țării, iar pe de altă parte, fiindcă art. 24 din legea nr. 252 din 15 Iulie 1947 pentru organizarea controlului economic, a abrogat art. 49 din legea speculei și această abrogare face ca atribuțiunile Parchetului, în ce privește infracțiunile la legea speculei și a sabotajului — deci și în ce privește infracțiunile la legea chiriilor, care trimete la legea speculei și sabotajului — să nu mai poată fi urmărite de către organele Ministerului public, ci numai în conformitate cu dispozițiunile legii pentru organizarea controlului economic, adică numai de către magistrații delegați în acest scop, potrivit art. 4 și 7 din suszisa lege.

Aviz din 29 Noembrie 1947.

Potrivit legii nr. 302 din 27 August 1947 pentru declararea stocurilor de produse și mărfuri, obligativitatea declarării stocurilor de produse și mărfuri există numai pentru mărfurile și produsele „dobândite" și nu și pentru cele realizate prin „fabricațiune proprie", adică realizate în interiorul întreprinderii și în cadrul obiectului acesteia.

In adevăr, legea citată vorbește numai de stocuri de produse, materii prime, semi-fabricate sau finite „dobândite", atât în primul alineat al legii, cât și în art. 1 al. penultim, art. 3 și art. 5 care se referă în mod constant la produse și mărfuri „dobândite".

Deosebirea evidentă de redacțiune dintre textul legii nr. 350 din 3 Mai 1945 pentru aducerea în circulație a mărfurilor — care supunea obligațiunii declarării atât mărfurile deținute prin facturi, cât și cele deținute prin „fabricațiune proprie", — față de acel al legii nr. 302/1947, care vorbește numai de produse „dobândite", nu poate impune o altă interpretare.

RĂZBOIUL DE AGRESIUNE IN CADRUL DOCTRINEI CRIMELOR INTERNAȚIONALE

de DORU GHERSON-PAVEL
Avocat

Se știe că la 8 August 1945 s'a semnat la Londra Statutul pentru urmărirea pe cale judecătorească a criminalilor de răsboi din țările europene ale Axei, Statut pe care s'a întemeiat înființarea și funcționarea Tribunalului internațional dela Nürenberg. Adoptând în total doctrina sovietică a profesorului A. Trainin, expusă în lucrarea „Responsabilitatea penală a hitleriștilor", Statutul a edictat tripartita împărțire a infracțiunilor internaționale în:

1. Crime contra păcii, consistând în acte de direcțiune, preparațiune, inițiativă și execuțare a războaielor de agresiune.

2. Crime de războiu, consistând în violarea legilor și a uzanțelor războiului.

3. Crime contra umanității, consistând în omoruri, exterminări, aserviri, deportațiuni și orice alte acte inumane, comise împotriva populației civile (v. N. Poleanschi, Judecata dela Nurenberg, dare de seamă de Const. Georgescu în Analele Sovieto-Române No. 4 pag. 476 și Petre Ionescu, Codul Crimelor de războí, pag. 4).

Pentru aceste crime, în cadrul prevederilor Statutului, au fost judecați și condamnați acuzații naziști în procesul dela Nürenberg.

Doctrina mai sus expusă părea a fi definitiv câștigată, autoritatea sa întemeindu-se nu numai pe consensul juriștilor internaționaliști, nu numai pe subscrierea delegaților tuturor țărilor cari au participat la elaborarea Statutului, dar, mai ales, pe aprobarea întregei opinii publice a lumii, care vedea în acest regim juridic o navază contra unor noi războaie de agresiune.

Iată însă că redactorul șef al revistei americane de Drept International „The American Journal of International Law", într'un articol intitulat „Procesul din Nürenberg și Dreptul International", încearcă să surpe unul din fundamentele Statutului, denunțând ca inadmisibilă încadrarea între infracțiunile judecate la Nürenberg, pe acelea cuprinse în prima categorie mai sus enunțată și anume crimele contra păcii, constând în pregătirea și pornirea războaielor de agresiune. Intr'o scrisoare adresată revistei sovietice „Temps Nouveaux" și publicată în Nr. 44 din 12 Nov. 1947 a acestei reviste, profesorul A. Trainin combate tezele d-lui Finch, autorul articolului susmenit, în termeni ce merită a fi relevați.

Din citatele cuprinse în scrisoarea profesorului Trainin aflăm că autorul articolului consideră că nu a existat o rațiune legală de a judeca și condamna pe șefii hitleriști pentru crime contra păcii, sentința apărând din acest punct de vedere ca „o judecată a inamicilor prizonieri, de către învingători"; mai aflăm că autorul consideră ca „o concepție nouă", aceea a responsabilității personale pentru crimele contra păcii, proclamată de prof. Trainin și adoptată de Statut, nu numai cu privire la participanții forțelor armate și a membrilor guvernului, dar chiar și cu privire la progapandiști, capitaliști și industriași. In sfârșit, aflăm că după opinia autorului „aplicațiunea unor principii de o legalitate îndoelnică comportă amenințarea recuzării întregului proces de către viitoarele generațiuni germane".

Cu cunoscuta sa competență și documentare, profesorul Trainin răspunde învederând, în primul rând, că în Statut nu e vorba de o „concepțiune nouă", ci că acest punct de vedere și-a mai găsit expresiunea în art. 1 al proiectului tatatului de asistență mutuală din 1923, în protocolul dela Geneva din 1924, în lucrările celei de a 8-a sesiuni a Societății Națiunilor din 1927 și în sfârșit, în pactul Briand-Kellog din 1928.

Apoi, arată că în opinia democratică din care s'a inspirat Statutul Tribunalului International și sentința dela Nürenberg, „orice agresiune este un atentat cum nu se poate mai grav contra civilizației și a umanității, orice agresiune este o crimă de cea mai mare gravitate".

Dacă este adevărat — adaugă profesorul sovietic — că agresorul nu poate fi pedepsit decât după ce a fost învins, de aci nu se poate trage decât o singură concluzie dictată de interesele păcii și anume, că trebuește pedepsită nu numai agresiunea, dar și orice pregătire a agresiunei și mai ales propaganda criminală pentru acte de agresiune.

Cuvintele de sfârșit ale juristului sovietic îmbrățișează aspectul politic al problemei: „Concepția d-lui Finch, în aceste condițiuni, servește forțelor reacționare care amenință pacea. Aci, critica unui trecut incontestabil ascunde elemente periculoase de justificare ale unei agresiuni viitoare".

Astăzi, când trăim încă suferințele produse de cele două războaie mondiale, conștiința popoarelor lumii nu poate decât să respingă orice teorie juridică care ar încerca să justifice războiul de agresiune. Războiul de agresiune, izvor al celor mai mari zguduiri și suferințe, calamitatea cea mai îngrozitoare, nu poate apare ca un fapt licit. El trebue să cadă sub incidența incriminării penale internaționale, iar provocatorii la război și propagandiștii pentru războ apar ca primele subiecte active ale acestei infracțiuni.

Cuvintele profesorului Trainin reprezintă nu numai opinia autorizată a unui savant, — ci ele constitue mesajul unei omeniri însângerate care înainte de orice, dorește menținerea păcii.

RECENZII

ANALELE ROMÂNO-SOVIETICE Nr. 7

Recenzie de Mircea Cristide, judecător Trib. Prahova

Apărută în cadrul Institutului de studii romîno-sovietic, publicația „Analele Romîno-Sovietice" — ajunsă la al șaptelea număr în acest an — este o torță ce răspândește în jurul său lumină și cultură. La această publicație, colaborează ce mai de seamă oameni de știință români și sovietici, iar materiile tratate sunt din cele mai interesante, mai vaste și mai variate. Revista este compartimentată pe sectoare științifice; astfel, apar în fiecare număr articole, dări de seamă, recenzii, bibliografii și informații, privind toate ramurile științifice, plecând dela Medicină, Fizică, Chimie, Matematici, Șt. naturale și ajungând la Istorie, Geografie, Filologie și Drept.

In ultimul număr — al șaptelea — apărut recent în partea rezervată Dreptului, s'a publicat un interesant studiu de drept penal comparat sovieto-român, datorit D-lui Procuror de la Curtea de Casație, Radu Em. Manolescu, studiu ce poartă titlul „Suspendarea-clasarea în dreptul penal sovietic".

Autorul studiului, — după ce în introducere arată că dreptul penal sovietic, produs al stărilor economico-sociale ale popoarelor sovietice, este un drept realist, eliberat de povara sistemelor și a școlilor penale burgheze, teoretizante și metafizice, ca și de permanențele și idealurile de justiție abstractă, fiind, prin excelență un drept ce a avut curajul să considere fenomenul penal direct în față, căutând soluțiile după metoda științifică a concepției marxist-leniniste, a materialismului istoric, — spune despre dreptul penal român, că acesta reflectează o concepție statică despre viață, iar formele sale, concretizate în texte, par a pretinde apanajul eternității.

Concepția legiuitorului sovietic este aceea de permanentă adaptare a acțiunei de represiune penală, la realitățile sociale schimbătoare.

Trecând la examinarea instituției denumită suspendare-clasare" a urmăririi penale, autorul arată că această suspendare se face după criteriul lipsei de importanță, al lipsei de consecințe dăunătoare sau al schimbării situației social-politice concrete.

In adevăr, potrivit art. 6 din bazele procedurii juridice penale a U.R.S.S. și a Republicilor-Unionale, „urmărirea penală poate fi suspendată în orice stadiu al procesului, în cazul când actele săvârșite, imputabile, — deși în mod formal conțin indicii de periculozitate socială, — nu au și nu pot avea un astfel de caracter din cauza lipsei de importanță, a lipsei de consecințe dăunătoare, sau din cauza schimbării situațiunii social-politice concrete".

Acest text de lege nu-și are corespondent în legiuirea română, unde întrunirea formală a elementelor constitutive ale unei infracțiuni, obligă pe procuror să pună în mișcare acțiunea publică, iar instanța de judecată să-i dea curs și eventual să condamne.

Instituția suspendării urmăririi penale în dreptul penal sovietic se explică de minune cu ajutorul dialecticei marxiste.

Dreptul de a pedepsi rezultă cu necesitate din contradicția dialectică dintre individul cu activitate anti-socială, pe de o parte, și mediu, Societate sau Stat, pe de alta.

Dreptul penal sovietic are în vedere două situațiuni necunoscute dreptului penal românesc, în care acțiunea publică nu mai primește curs sau se suspendă dacă a fost pusă în mișcare, deși elementele formale ale infracțiunei sunt întrunite: 1). Când infracțiunea este lipsită de importanță și de consecințe dăunătoare și 2). Când schimbarea condițiilor social-politice concrete lipsește infracțiunea de cele două elemente mai sus arătate.

De aici, rezultă că periculozitatea socială, ca și consecințele dăunătoare ale infracțiunei, trebuie să existe, — starea de drept rămânând neschimbată, — nu numai în momentul comiterii infracțiunii, ci și în timpul judecării procesului, până în momentul pronunțării hotărârii, — pe când în dreptul nostru penal, aceste elemente trebuiesc întrunite numai în momentul comiterii infracțiunii.

Suspendarea urmării penale se bazează pe lipsa de periculozitate a faptului, considerată în mod obiectiv; lipsa de periculozitate nu trebuie deci confundată cu toleranța sau carența organelor de urmărire, care în anumite împrejurări date, ar putea aprecia, în mod subiectiv, că nu este oportun ca anumite fapte să fie incriminate.

Diferența dintre cele două sisteme juridice, român și sovietic, se explică prin diferența de concepție ce a prezidat la confecționarea codurilor respective.

Dreptul penal sovietic este întemeiat pe principii realiste, practice și progresiste; aceasta face ca justiția penală sovietică să fie o instituție vie.

In partea rezervată dărilor de seamă, Analele romîno-sovietice Nr. 7 publică studiul d-lui Harton Udrea, Consilier la Curtea de Casație, asupra lucrării intitulată „Unele probleme ale divorțului pe cale judiciară" de G. M. Sverdlov.

Deasemenea, d-l Dinu Demetrescu judecător la Tribunalul Ilfov, publică o dare de seamă asupra lucrării lui M. I. Iacubovici „Despre natura juridică a instituției condamnării condiționale".

Aceste două dări de seamă se referă la două interesante probleme ale dreptului sovietic și contribuie la difuzarea și cunoașterea lor de către juriștii români.

In sfârșit, revista publică în partea rezervată bibliografiei, o serie de lucrări de specialitate apărute în limba rusă, dând astfel juriștilor români posibilitatea de a le cunoaște și a le cerceta în caz de trebuință.